

Studijní a metodické materiály ke kurzu:

**„Ježíšova blahoslavenství jako inspirace pro pomáhající profese“
(Mt 5,3-10)**

Osnova kurzu:

1. Úvodní otázky, začlenění blahoslavenství do jejich historického a biblického kontextu a vysvětlení jejich základní struktury.
2. „Blahoslavení chudí v duchu“. Člověk a to, co jej přesahuje.
3. „Blahoslavení plačící“. Člověk a kultivace jeho vztahů k okolí.
4. „Blahoslavení tiší“. Člověk a nenásilí.
5. „Blahoslavení hladovějící a žíznící po spravedlnosti“. Člověk a kultivace vlastního nitra.
6. „Blahoslavení milosrdní“. Člověk a milosrdenství jako životní styl.
7. „Blahoslavení čistého srdce“. Člověk a jeho vnitřní cesta.
8. „Blahoslavení šířitelé pokoje“. Člověk a nadhled.
9. „Blahoslavení pronásledovaní pro spravedlnost“. Člověk a životní pevnost.
10. Blahoslavenství jako pozvání na cestu.

Jednotlivá blahoslavenství jsou zpracována podle:

Stock K., *Discorso della montagna Mt 5-7. Le beatitudini*, Editrice PIB, Roma 1994

1. Úvodní otázky, začlenění blahoslavenství do jejich historického a biblického kontextu a vysvětlení jejich základní struktury

Úvod

Leonard Cohen, Hallelujah, roviny interpretace (2S 11; Cohen, Kampaň „Free Hugs“; <https://www.youtube.com/watch?v=hN8CKwdosjE>).

Diskuze o otázce: O čem tento klip je?

Studenti vyjádří různé názory, protože na klip můžeme pohlížet z různých úhlů pohledu. Jakmile se studenti vyjádří, vyučující ukáže, že klip má hodně interpretačních rovin.

1. Hudební klip, lidé se objímají, mají se rádi.
2. Ve skutečnosti se jedná o kampaň pro pomoc lidem s HIV virem. Objětím se virus nepřenáší.
3. Píseň Hallelujah – to, že právě ona doprovází tuto kampaň, je signifikantní.
4. Píseň zpívá Alexandra Burke, ale ve verzi Jeffa Buckleyho.
5. Píseň je ve skutečnosti zapadlou písní Leonarda Cohena.
6. Její text a myšlenka je vystavěna na Davidově hříchu (2S 11) a příběhu o Samsonovi a Dalile (Sdc 16).

Závěr: Biblický text je podkladem skladby, která má mnoho interpretací v závislosti na kontextu textu a úhlu pohledu čtenáře. Podobným způsobem budeme nahlížet i jednotlivá blahoslavenství.

3 umělecké prezentace blahoslavenství:

Pašije skupiny The Plastic People of the Universe

(<https://www.youtube.com/watch?v=4dbQXyzKCtE&t=566s>), kde je text blahoslavenství vložen do úst Ježíšovi umírajícímu na kříži jako jeho odpověď na spílání kolemjdoucích. Spílání je adresováno Ježíšovi jakožto zkrachovalému Mesiášovi. Ostrý konflikt mezi nenávisť publiku a nenásilím a mírností Ježíšovou.

Zefirelli, The Beatitudes (<https://www.youtube.com/watch?v=he6sG5IpS5Q>)

Dramatická prezentace Blahoslavenství ze strany učitele, s krátkým uvedením jejich historického kontextu.

Poté otázky na účastníky:

- (1) Co znamená slovo „blahoslavený“?
- (2) Dnes: Kdo je blahoslavený? (Patří toto slovo do slovníku dnešní češtiny?)
- (3) Zažili jste situaci, kdy byste mohli říci „on je blahoslavený“, resp. „jsem blahoslavený“?

Diskuze.

Prezentace toho, co jsou to vlastně blahoslavenství:

Ježíšova blahoslavenství bývají obvykle

- (1) vysvětlována a chápána mimo jejich evangelní kontext a bez dalších souvislostí, což je hrubá chyba;
- (2) spojována spíše se slabými a handicapovanými lidmi, což je další hrubá chyba.

Historický kontext

Matoušovo evangelium bylo napsáno v 80. letech 1. století, pravděpodobně v Sýrii. Autorem je židokřesťan, adresátem židokřesťanská komunita, odrážející konflikt s původní židovskou komunitou ohledně identity Mesiáše a jeho mesiánské komunity. Tento konflikt prostupuje evangeliem verbalizován v konfliktu Ježíše a židovských autorit.

Literární kontext

Blahoslavenství jsou úvodem k Horskému kázání (Mt 5-7), první z pěti pro toto evangelium typických velkých Ježíšových řečí. Jsou prvním Ježíšovým slovním veřejným projevem a lze je tedy považovat za jakýsi jeho manifest či programovou řeč celého jeho působení.

Základní struktura

Každé blahoslavenství se skládá ze 3 částí:

- (1) výraz „blahoslavení“ (stav absolutního štěstí)
- (2) situace nebo postoj člověka (např. „chudí v duchu“)
- (3) způsob, jakým je člověk zasažen Bohem (např. „jejich je království nebeské“), přičemž prohlášení platí pro přítomnost nebo eschatologickou budoucnost, ale svoje kořeny má v vždy v přítomném stavu nebo postoji člověka (srov. Pavel v listu Kolosanům 3,1-4).

Struktura každého blahoslavenství je logická: existuje určitá skutečnost (někomu patří nebeské království), která je příčinou (neboť) štěstí (blahoslavení), ale ovšem za určité podmínky (chudí duchem). Štěstí tedy nespočívá v lidských postojích a situacích (tzn., štěstí nespočívá v tom, že jsme chudí duchem, že pláčeme atd.), ale v budoucím eschatologickém zásahu Božím.

Základní obsah

Blahoslavenství jsou v pravém slova smyslu *radostnou zvěstí, evangeliem*, a to z těchto důvodů:

- ohlašují tu největší a nejskutečnější radost, protože je založena na postoji a jednání samotného Boha; nikdo jiný není schopen člověku takovou radost způsobit
- ohlašují plnost radosti; je jich 8, což je číslem eschatologické plnosti (7 dnů Bůh tvoří svět, ale 8.den nikdy nekončí)
- představují samotný počátek Ježíšova učení a tak mu dávají tón → Ježíš přišel ohlásit plnost radosti a ukázat k ní cestu.

Blahoslavenství nejsou jen jakousi Ježíšovou naukou, ale zkušeností.

Praktické důsledky

Pracovník v pomáhajících profesích je ve své činnosti často konfrontován s potřebou určitého „duchovního přesahu“; tento přesah je možno nechat vyústit a tedy i patřičným způsobem realizovat v určitém zakotvení v Bohu, Transcendentnu apod. Praktická stránka tohoto zakotvení je otázkou modlitby, tréninku apod. Blahoslavenství s jejich prožíváním jsou jednou z možných cest k tomuto zakotvení.

S otázkou „jak pracovat s tím, co mne přesahuje“ se musí nějak vypořádat každý...